

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky na verejnom zasadnutí v Bratislave 16. marca 2011 v trestnej veci obžalovaného **J. B. a spol. pre trestný čin poisťovacieho podvodu** podľa § 250c ods. 1, ods. 5 zák. č. 140/1961 Zb. v znení neskorších predpisov (Tr. zák.), o odvolaniach obžalovaných J. B. a M.. S. proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 31. marca 2010, sp. zn. 4T 10/2005, takto

r o z h o d o l :

Podľa § 258 ods. 1 písm. b/, písm. c/, ods. 2 zák. č. 141/1961 Zb. v znení neskorších predpisov (Tr. por.) napadnutý rozsudok **sa zrušuje** vo výrokoch týkajúcich sa obžalovaných J. B. a M.. S..

Podľa § 259 ods. 1 Tr. por. vec **sa vracia** Krajskému súdu v Nitre, aby ju v potrebnom rozsahu **znovu prejednal a rozhodol**.

O d ô v o d n e n i e

Rozsudkom Krajského súdu v Nitre ako súdu prvého stupňa z 31. marca 2010, sp. zn. 4T 10/2005, obžalovaní J. B., M. S. a Š. B. boli uznaní za vinných zo spáchania trestného činu poisťovacieho podvodu spolupáchatelstvom, čiastočne dokonaného a čiastočne nedokonaného v štádiu pokusu podľa § 8 ods. 1, § 9 ods. 2, § 250c ods. 1, ods. 5 Tr. zák. (v znení zák. č. 227/2005 Z.z.) v podstate na tom skutkovom základe, že

po predchádzajúcej vzájomnej dohode, v úmysle získať pre seba nelegálne finančný prospech, J. B. nechal vyhotoviť falošnú faktúru na neexistujúcu firmu H. so sídlom v L. ako dodávateľa a súvisiace doklady, potom 30. júla 2002 v Nitre uzavrel s firmou U.U. (P.), poisťnú zmluvu o poistení zahraničnej prepravy zásielok na poisťnú sumu 6 470 000 Sk (214 764,66 €), pričom predmetom poistenia bol tovar v cene 6 470 000 Sk, ktorý mal byť

prepravený z obce M. v Slovenskej republike neexistujúcemu odberateľovi B. M. v H. v Českej republike;

tovar bol naložený v M. 31. júla 2002 a 1. augusta 2002 na motorové vozidlo zn. Avia patriace M. S., ktorý mal na základe objednávky vykonať prepravu tohto tovaru a ktorý na tento účel prehovoril Š. B., aby ako vodič túto prepravu vykonal s tým, že po príchode na územie Českej republiky na mieste vyznačenom v mape, ktorú mu M. S. odovzdal, vozidlo zapálil;

Š. B. 2. augusta 2002 v noci na ceste medzi obcami T. a M. v Českej republike polial ložnú plochu vozidla benzínom, ktorý dostal od M. S., tento zapálil, čím došlo k požiaru, pri ktorom vozidlo aj s tovarom zhorelo;

J. B. 5. augusta 2002 v Nitre poisťovni U. písomne oznámil toto ako poistnú udalosť s požiadavkou vyplatenia poistného plnenia v sume 6 470 000 Sk (214 764,66 €), pričom P. mu vyplatila sumu 296 464 Sk (9 840,80 €).

Krajský súd podľa § 250c ods. 5 Tr. zák. obžalovaným J. B. a M. S. uložil tresty odňatia slobody každému na päť rokov, na výkon ktorých boli podľa § 39a ods. 3 Tr. zák. obidvaja zaradení do prvej nápravno-výchovnej skupiny;

podľa § 228 ods. 1 Tr. por. obžalovaní J. B. a M. S. boli zaviazaní k náhrade škody v prospech poisťovne U. v sume 296 464 Sk (9 840,80 €).

Krajský súd obžalovanému Š. B. uložil trest odňatia slobody, výkon ktorého podmienenčne odložil; obžalovaná H. L. bola spod obžaloby oslobodená. Výroky týkajúce sa obžalovaných Š. B. a H. L. nadobudli právoplatnosť a neboli predmetom prieskumu v odvolacom konaní.

Proti rozsudku krajského súdu totiž podali odvolania vo svoj prospech len obžalovaní J. B. a M. S..

Obžalovaný J. B. sa odvolaním domáhal, aby napadnutý rozsudok bol zrušený a vec vrátená súdu prvého stupňa na nové konanie a rozhodnutie. Obžalovaný v odvolaní opakov

svoju doterajšiu obhajobu, že totiž celá obchodná transakcia bola vykonaná riadne, že nevie vysvetliť nezistenie dodávateľa a odberateľa, pričom nemal vedomosť o ďalších následných okolnostiach, ktoré sa potom odohrali pri prevoze tovaru. Obžalovaný poukázal na ním tvrdené rozpory vo výpovediach spoluobžalovaných a svedkov a rezultoval, že nedošlo k spáchaniu poisťovacieho podvodu.

Obžalovaný M. S. v odvolaní sa dožadoval, aby napadnutý rozsudok krajského súdu bol zrušený. Namietal, že súd prvého stupňa za základ výroku o jeho vine považoval výpoveď spoluobžalovaného B. z prípravného konania, ktorý sa konal 21. júna 2004. Tohto výsluchu sa nemohol zúčastniť jeho obhajca a z tohto dôvodu považuje tento úkon za nelegálny, pričom namietal okolnosť, že zápisnica o spomínanom výsluchu bola na hlavnom pojednávaní prečítaná. V ďalšej časti odvolania obžalovaný S. tvrdil, že Š. B. je voči nemu zaujatý z dôvodu, že mu odmietol požičať väčšiu sumu peňazí; v tejto súvislosti sa mal vo vzťahu k odvolateľovi výhrazne vyjadriť, čo má potvrdiť svedok I. Z.. Odvolateľ okrem toho poukázal, že spoluobžalovaný Š. B. bol už predtým odsúdený za vydieranie a z pomsty za neposkytnutie pôžičky si vymyslel jeho aktívnu účasť na spáchaní poisťovacieho podvodu.

Najvyšší súd ako súd odvolací postupujúci v intenciách § 564 ods. 4 teraz účinného Trestného poriadku (zák. č. 301/2005 Z.z. v znení neskorších predpisov) primárne konštatoval, že nezistil dôvod na rozhodnutie podľa § 253 ods. 1, ods. 3 Tr. por., a preto v zmysle § 254 ods. 2 Tr. por. preskúmal zákonnosť a odôvodnenosť všetkých výrokov rozsudku týkajúcich sa obžalovaných J. B. a M. S., ako aj správnosť jemu predchádzajúceho konania, prihliadajúc pritom aj na možné chyby odvolaniami nevytýkané. Zistil pritom, že vo výrokoch týkajúcich sa uvedených obžalovaných existujú nejasnosti, skutkové zistenia nie sú úplné a že súd prvého stupňa sa nevyrovnal so všetkými okolnosťami významnými pre rozhodnutie, resp. existujú pochybnosti o správnosti skutkových zistení a na objasnenie veci treba dôkazy opakovať alebo vykonávať nové dôkazy (§ 258 ods. 1 písm. b/, písm. c/, ods. 2 Tr. por.).

Odvolací súd konštatuje, že obžalovaný J. B. v dobe spáchania skutku bol v zlej finančnej situácii. On sám takto vypovedal a je potrebné poukázať, že mal pôžičky od firmy A., ktoré nemohol vrátiť a ich vyplatenie chcel riešiť z peňazí, ktoré by dostal v dôsledku plnenia zo strany poisťovne U. za zhorený tovar; podľa výpovede obžalovaného J. B. táto pôžička sa napokon riešila predajom jeho rodinného domu, čo je možné považovať

za veľmi vážny zásah svedčiaci o jeho ťažkej insolventnosti. Z tohto vyplýva, že obžalovaný B. mohol mať motív na vykonanie poisťovacieho podvodu, čo však on sám poprel. Je ale potrebné tiež konštatovať, že nebola zistená ani osoba či firma, ktorá mu mala tovar predať a ani osoba, ktorej mal byť tovar predaný v Českej republike.

Je potrebné poukázať na výpoveď svedka J. Š., ktorý vyšetroval poistnú udalosť zo strany poisťovne U.. Tento svedok uviedol, že J. B. vyplnené doklady týkajúce sa poistenia prepravovaného tovaru uvádzali ako jeho cenu sumu vyše 6 miliónov Sk, pričom sa nezistili firmy či osoby ním uvádzané a preprava bola uskutočnená motorovým vozidlom, ktoré nebolo majetkom firmy Š. (obžalovaný S.), vodič tohto vozidla (obžalovaný B.) nebol zamestnancom firmy Š., resp. živnostníkom, ale nezamestnaným; podľa výpovede spomínaného svedka hodnota zásielky zo strany poisťovne U. bola v konaní o vyplatení poistného stanovená na niečo cez 1 milión Sk.

Okrem možného motívu obžalovaného J. B. vo vzťahu k poisťovaciemu podvodu je potrebné vziať do úvahy aj to, že on sám uvádzal poisťovni U. nepravdivé údaje.

Tieto závery sa však opierajú len o nepriame dôkazy, lebo obžalovaného B. neusvedčuje ani obžalovaný M. S. a ani obžalovaný Š. B.. Nejasným preto zostáva odôvodnenie napadnutého rozsudku súdu prvého stupňa, že pri ustálení viny obžalovaného J. B. sa odvolával ako na dôkaz práve na výpovede obžalovaného Š. B..

Obžalovaného M.. S. usvedčuje len spoluobžalovaný Š. B., pričom absentuje iný dôkaz.

Obžalovaný B. takto vypovedal v prípravnom konaní pri výsluchu vykonanom 21. júna 2004. Podľa zápisnice o tomto výsluchu Š. B. sa dostavil k vyšetrovateľovi dobrovoľne a uviedol údaje usvedčujúce M.. S.. V tej dobe Š. B. obhajoval obhajcu JUDr. F., ktorý podľa poznámky vyšetrovateľa v protokole bol upovedomený o spomínanom výsluchu, tohto sa však nezúčastnil, pričom Š. B. uviedol, že chce vypovedať aj bez prítomnosti svojho obhajcu. Podľa poznámky v protokole o tomto výsluchu boli upovedomení aj ďalší obhajcovia, a to JUDr. H. a JUDr. W. (splnomocnená obhajkyňa M.. S.), ktorí sa však na spomínanom procesnom úkone nezúčastnili. Okrem tejto poznámky vyšetrovateľa v protokole nebol zistený dôkaz (doručenky) o upovedomení obhajcov o konaní výsluchu.

Pri neskoršej konfrontácii medzi M. S. a Š. B. v prípravnom konaní už bola prítomná obhajkyňa JUDr. W..

Obžalovaný M. S. spolu s jeho vtedajším obhajcom JUDr. M. boli 6. decembra 2005 oboznámení s vyšetrovacím spisom, avšak proti jeho obsahu neboli vznesené námietky a ani neboli podané návrhy na doplnenie dokazovania.

Bolo preto potrebné (vzhľadom na dôležitosť výsluchu Š. B. 21. júna 2004) podrobne rozobrať naznačenú procesnú situáciu a rezultovať, či ide o dostatočný a legálny dôkaz použiteľný v trestnom stíhaní obžalovaných.

Táto okolnosť sa javí ako mimoriadne významná aj vzhľadom na skutočnosť, že obžalovaný Š. B. na hlavnom pojednávaní odmietol vypovedať.

Z tohto je potom možné vyvodiť len to, že výrok o vine obžalovaného M. S. je založený reálne len na výpovedi jeho spoluobžalovaného Š. B., pričom ďalšie okolnosti jednoznačne nezvierohodňujú jeho tvrdenia.

Problém sa javí – vo vzťahu k posúdeniu výpovede obžalovaného Š. B. – aj v zisteniach týkajúcich sa príčin požiaru a zhorenia motorového vozidla zn. Avia v Českej republike.

Pôvodne na mieste činu príčinu požiaru vyšetroval J. H., činný v rámci hasičského zboru v Z., avšak vypočutý bol riaditeľ tohto zboru Ing. F. V., ktorý z titulu funkcie posudok J. H. potvrdzoval, rovnako ako ním dodatočne vypracované korekcie.

J. H. súdom vypočutý nebol.

Z jeho posudku vyplýva (resp. po jeho korekcii), že ohnisko požiaru na motorovom vozidle bolo cca 2 metre od nárazníka auta a nie 2 m od kabíny vodiča smerom dozadu, teda na korbe motorového vozidla zn. Avia. Táto druhá možnosť by svedčila v prospech tvrdenia obžalovaného B., že údajne na základe inštrukcií obžalovaného M. S. na korbu vozidla vylial horľavinu a miesto podpálil.

Ak však ohnisko požiaru bolo 2 m od nárazníka motorového vozidla, vierohodnosť tvrdenia obžalovaného Š. B. sa znižuje.

Iné stanovisko (ohnisko 2 m od kabíny) podal znalec Ing. Š. M., ktorý však podľa tvrdenia obžalovaného S. nemal k dispozícii fotodokumentáciu z miesta činu a zvyšky zhoreného motorového vozidla.

Aj v tomto smere je potrebné si všimnúť tvrdenie obžalovaného S., že colné lano, ktorým bola plachta zakrývajúca korbu vozidla zaistená, nebolo porušené, plachta sa nedala od konštrukcie korby odtrhnúť, čo tiež má význam pre ustálenie vierohodnosti tvrdenia obžalovaného Š. B..

Je ďalej potrebné vziať do úvahy, že so skorigovaným záverom J. H. o ohnisku požiaru v podstate korešponduje aj písomné odborné vyjadrenie Ing. K. M., ktoré obstaral a súdu predložil súdu obžalovaný S..

Ďalší znalec – Ing. P. I. – pôvodne tvrdil, že ložisko požiaru bolo na ložnej ploche auta hneď za kabínou vodiča. Na hlavnom pojednávaní reagujúc na závery Ing. K. M. uviedol, že miesto vzniku požiaru nie je možné jednoznačne určiť, ba že najpravdepodobnejšie miesto je cca 2 m od nárazníka auta smerom dozadu a nie 2 m od kabíny vodiča, teda priamo na korbe vozidla.

Z uvedeného teda vyplýva, že Ing. P. I. menil svoj znalecký posudok a tento korigoval pomerne rozporne. Nebol vypočutý súdom ani znalec Ing. Š. M., pričom nie je relevantná poznámka krajského súdu, že tento už v súčasnosti nie je znalcom. K otázke vzniku požiaru mal byť vypočutý aj Ing. K. M. a najmä J. H., ktorý bol na mieste požiaru a bol účastný tiež na ohliadke zhoreného motorového vozidla.

Pre tieto rozdiely v odborných náhľadoch na miesto vzniku požiaru zatiaľ nie je relevantné určiť toto ohnisko, a tým v zásade verifikovať tvrdenia obžalovaného Š. B., ktorého výpoveď je vlastne jediným dôkazom. V tejto súvislosti však nie je možné opomenúť väčšinou mienku odborníkov, ktorí hovoria o tzv. riadenom požiari, teda vlastne o podpaľáčstve, teda ako vypovedal obžalovaný Š. B..

Obhajoba obžalovaného S. nebola súdom dostatočne preverovaná. Nebolo vysvetlené, z akých dôvodov na prevoz materiálu tento najal Š. B., ktorý bol nezamestnaný, hoci dopravná firma mala aj iných zamestnancov. Nebola ďalej preverovaná kvalita predmetného motorového vozidla zn. Avia, lebo podľa tvrdenia svedka A. B. tento v júni alebo v júli 2002 predal predmetné vozidlo M. S. za 50 000 Sk, čo sa nejaví ako relevantná cena za hodnotné vozidlo.

Pri hodnotení obhajoby obžalovaného S. je na druhej strane však potrebné vziať do úvahy, že poistné plnenie smerovalo nie v jeho prospech, ale v prospech obžalovaného J. B..

Na doplnenie celkového obrazu bolo potrebné tiež vypočítať ako svedka I. Z., ktorého navrhoval vypočítať obžalovaný S., a to na otázky týkajúce sa údajných vyhrážok Š. B. voči M. S. pre odmietnutie pôžičky.

Krajský súd vo výroku rozsudku uvádza ako zistenie, že obžalovaní konali po predchádzajúcej vzájomnej dohode, v úmysle získať pre seba nelegálny finančný prospech. Toto zistenie krajského súdu sa nejaví ako jednoznačné, lebo nebola preukázaná existencia takého dohovoru najmä medzi J. B. a M. S., resp. dohovor medzi M. S. a Š. B. zatiaľ nie je možné považovať za nesporný. Dohovor o spáchaní poisťovacieho podvodu pritom logicky predpokladá bližší ako bežný vzťah medzi zúčastnenými osobami, najmä vzájomnú dôveru. Z tohto pohľadu mali byť bližšie skúmané vzťahy medzi všetkými tromi obžalovanými a bolo potrebné sa zaoberať aj tvrdením obžalovaného S., že obžalovaného B. pred skutkom samotným vlastne nepoznal.

Rozsudok krajského súdu teda odvolací súd nemôže hodnotiť ako jednoznačný, lebo skutkový stav nebol dostatočne zistený, neboli odstránené rozpory medzi jednotlivými dôkazmi a javí sa aj potreba vykonávania dôkazov, ktoré už boli naznačené, resp. tiež ďalších, ktorých potreba sa preukáže.

Najvyšší súd preto podľa § 258 ods. 1 písm. b/, písm. c/, ods. 2 Tr. por. zrušil napadnutý rozsudok vo výrokoch týkajúcich sa obžalovaným J. B. a M. S., vychádzajúc zo záveru, že ide o oddeliteľnú časť rozhodnutia. Podľa § 259 ods. 1 Tr. por. Najvyšší súd

potom vec vrátil Krajskému súdu v Nitre ako súdu prvého stupňa, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu riadny opravný prostriedok nie je prípustný.

V Bratislave 16. marca 2011

JUDr. Milan L i p o v s k ý , v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Anna Halászová